

Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014
Министерство на икономиката и енергетиката
Програма BG 04-04-05 «Енергийна ефективност и възобновяема енергия»

- Проект: Енергийна ефективност и ресурсна ефикасност чрез по-добро знание и обществено съзнание, договор № BG 04-04-05 -15-08
- Бенефициент: Балкански институт по труда и социалната политика

Финансов механизъм на европейското икономическо пространство 2009-2014
Министерство на икономиката и енергетиката
Програма BG 04-04-05 «Енергийна ефективност и възобновяема енергия»

Договори за енергийна ефективност

Част 5 Финансиране на ДГР и други договори за енергийни услуги,
политики на пазара на договорите за енергийни услуги

Д-р инж. Надя Николова-Деме
Председател на УС на СЕА СОФЕНА

Финансиране и пазарно ниво на ДГР

Историческото развитие на пазарите на ДГР:

- Първоначално проектите с ДГР са финансирани от **клиента, който взема заем от банка** (финансиране от трета страна).
- По-късно, с развитието на пазара, банковият сектор започва да предлага различни схеми за ДГР:
 - Клиентските кредити са рядкост;
 - Все повече **ЕСКО компании вземат заеми от банките**;
 - За малки проекти ЕСКО компаниите предоставят собствено финансиране.
- През последните 5-6 години **продажбите на вземания** от ЕСКО компании на банки са все по-широко използван метод на финансиране от трета страна. В този случай клиентът изплаща вноските по договора директно на банката.

Финансиране при възникващи пазари на ДГР

Все още финансовият сектор не предлага достатъчно изгодни схеми за ДГР -> клиентът взема заем:

- Общините имат по-лесен достъп до банкови кредити отколкото компаниите за енергийни услуги, поради което това може да бъде предпочитаният подход, докато банките започнат да предлагат по-добри условия на ЕСКО компаниите.
- Оценката на разходите за такова финансиране следва да включва както възможните разходи, така и риска от бъдеща внезапна нужда от ресурси, тъй като бъдещите непланирани разходи биха могли да застрашат финансовата стабилност на организацията (напр. в случай на природно бедствие, пожар и др.)

Ако банките предлагат приемливи условия за ЕСКО компаниите -> ЕСКО компанията взема заема.

Финансиране на проекти в ДГР

1. Финансиране от трета страна

- Заем на ЕСКО компанията (чист кредит или кредит с продажба на вземания);
- Заем на клиента.

2. Финансиране от ЕСКО компания

- Финансиране със собствени средства на ЕСКО компанията, което може да включва собствен капитал, дългово финансиране или лизингови инструменти.

3. Финансиране от клиента

- Финансиране със собствени средства на клиента, осигурено с гаранцията за енергийни спестявания, дадена от ЕСКО компанията.
- Финансиране със заемни средства на общината, но разходите са за сметка на бюджета за капиталови разходи.

1. Финансиране от трета страна/заем на ЕСКО компанията

ЕСКО компанията

- взема заем, т.е. осигурява финансирането на проекта от свое име;
- поема целия риск от провала на проекта, дори и причината да е извън нейния контрол.

Клиентът

- Не се среща с източника на финансиране (обикновено банка).

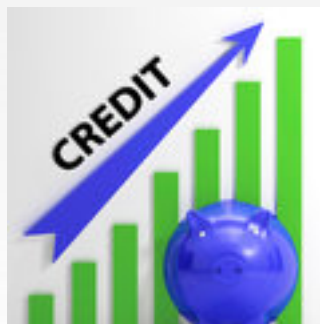
1. Финансиране от трета страна/заем на ЕСКО компанията

Клиентът

- Сключва договор директно с източника на финансиране (обикновено банка).

ЕСКО компанията

- “само” гарантира постигането на техническите параметри на проекта.
- Ако планираните параметри не бъдат постигнати по вина на ЕСКО компанията, тя е длъжна да изравни разликата между реалното ниво на спестяванията и съответната вноска (гарантираното ниво).

1. Финансиране от трета страна/заем на ЕСКО компанията

1. Финансиране от трета страна - комбинирано

Комбиниран заем на ЕСКО компанията и клиента

- Много подходящ начин за финансиране на ДГР проекти;
- И двете страни (ЕСКО компанията и клиентът) участват в осигуряването на финансиране;
- Допринася за премахването на слабите страни на индивидуалния подход и подпомага предимствата им;
- Предпоставка за по-тесни бизнес отношения.

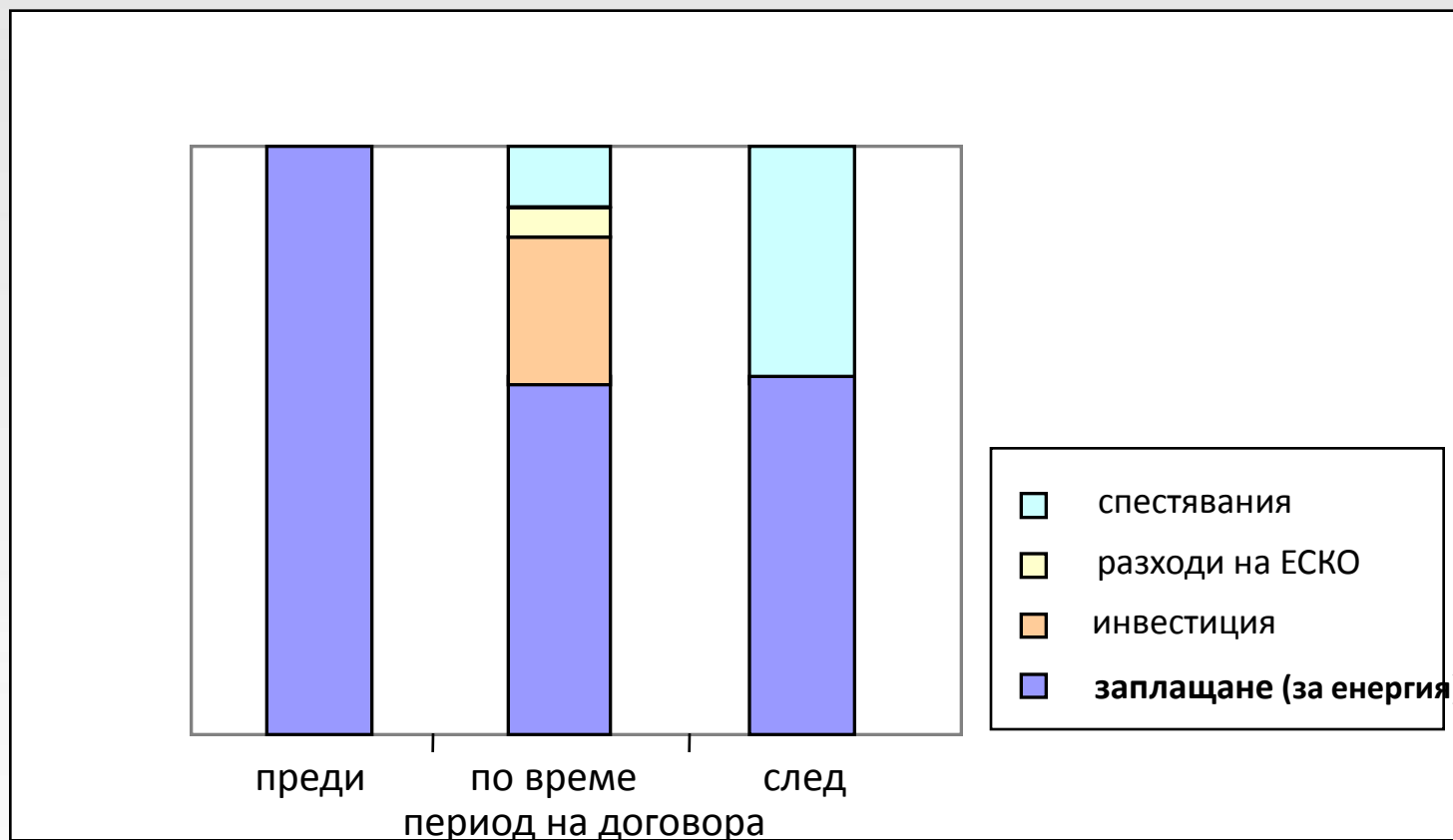
Избор на финансиране на проект

Изборът на най-подходящо финансиране зависи от редица фактори:

- Условия на различните финансови източници;
- Кредитоспособност на ЕСКО компанията и клиента;
- Налични финансови ресурси на ЕСКО компанията и клиента;
- Икономически параметри на дадения проект.

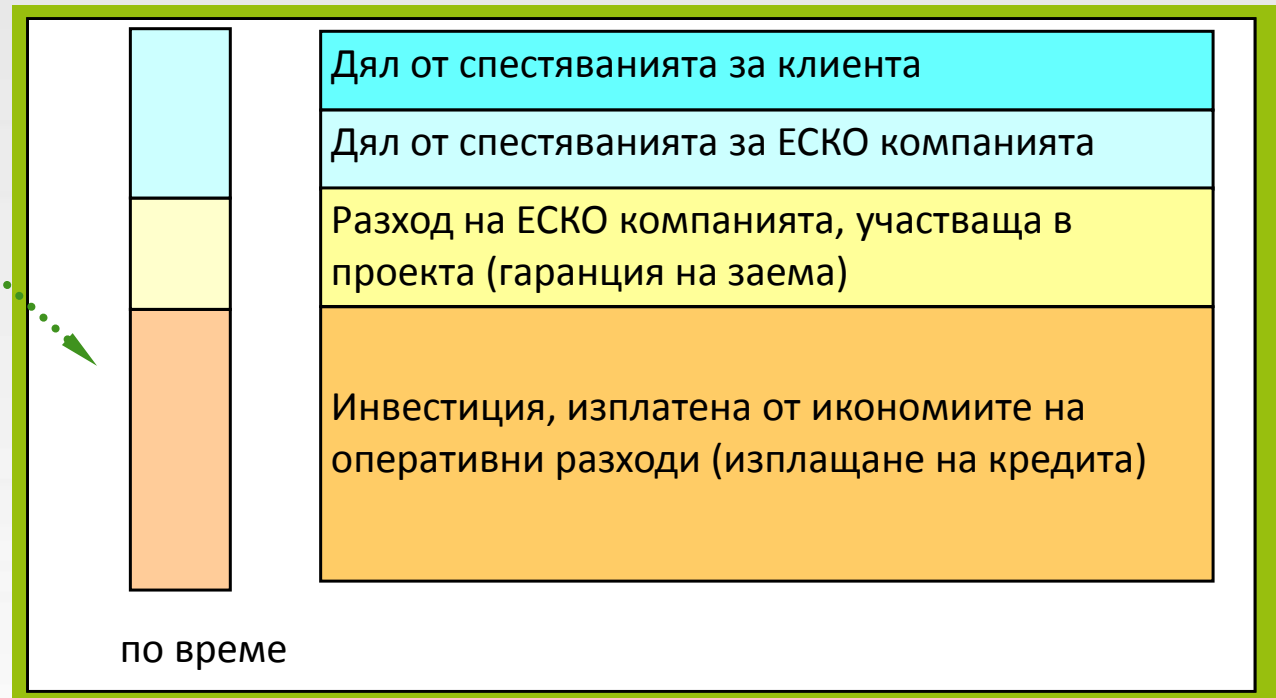
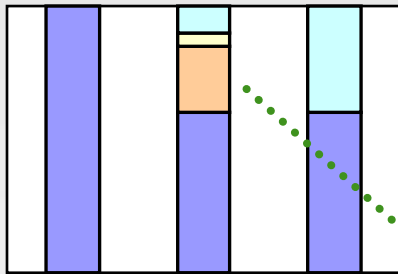

Структура на финансирането на проекта (1)

Структура на финансирането на проекта (2)

Дял на спестяванията

Финансови данни

Финансови данни:

- Оперативни разходи;
- Разходи за гориво;
- Инвестиционни разходи;
- Разходи за надзор и разрешителни;
- Разходи за ремонт на оборудване / демонтаж.

Плащане на **ДДС**, свързано с прехвърлянето на собствеността

- Ако след приемането на обекта собствеността се прехвърля, в началото на периода за разплащане се заплаща **ДДС**.

Финансови рискове

- **Относно финансовите институции, трябва да се вземе под внимание следното:**
 - Банките не разполагат с експерти в областта на енергийното потребление;
 - Банките се интересуват от очакваното постигане на ползите от проекта във формата на енергийни/финансови спестявания, тъй като това е източникът на изплащането на дълга.

- **Важно е да се обърне сериозно внимание на следното:**
 - Определяне на основните финансови източници;
 - Наличните гаранции;
 - Финансовите условия и срокове;
 - Условията на договора;
 - Оценка на риска.

ДГР в комбинация с мерки по конструкцията на сградата -1

В сградите се изпълняват два типа мерки за ЕЕ:

- **конструктивни/строителни мерки** (изолация, смяна на прозорци)
 - Периодът на възвръщаемост е обикновено над 10 години и инвестиционните разходи не могат да се възвърнат само чрез спестявания от оперативни разходи (при приемлив срок на договора).
 - Възможност за съфинансиране от програми за субсидиране + допълнителни източници, като собствени ресурси, банков заем и др.
- **технологични мерки** (обновяване на енергийните системи)
 - Периодът на възвръщаемост обикновено е 4-8 години (инвестиционните разходи могат да бъдат възвърнати от постигнатите спестявания).
 - Подходящи за ДГР.

ДГР в комбинация с мерки по конструкцията на сградата -2

- Изолация на сградата само не е достатъчна, за да се осигури оптимално ниво икономии на енергия и разходи.

Оптимално решение: Полагането на изолация трябва да бъде съпроводено от технологично модернизиране на отоплителната система и управлението на енергопотреблението

- Възможно е в един и същи обект да се комбинират конструктивни и технологични мерки.
 - Необходима е съобразяване с конкретните условия – понякога частта, свързана с ДГР е по-добре да бъде отделена в самостоятелна процедура по възлагане на поръчка, поради различния подход при оценката на офертите.

ДГР в комбинация с проект по конструкцията на сградата - 3

- Синергичен ефект на комбинацията:
 - Включването на технологично преустройство в обновяването на сградата води до оптимално изпълнение и **намалени разходи в експлоатацията и поддръжката на отоплителната система.**
 - Едновременното обновяване и оптимизация изисква **необходимост от високо ниво на координация.**
 - Възможно е да се предостави качественият контрол върху изпълнението на строителните мерки на ЕСКО компанията за гарантиране на енергийно-ефективните характеристики.

ДГР в комбинация с проект по конструкцията на сградата - 4

■ Конструктивни мерки

- При грантово/субсидирано финансиране (съгласно условията на Оперативните програми) получател на субсидията може да бъде само собственикът на сградата, не ЕСКО компанията.
- Съфинансиране от допълнителни източници.

■ Технологични мерки

- Гарантираните спестявания за определения период от време обикновено възвръщат разходите по инвестицията в проекти, включващи ДГР.
- Ако спестяванията от технологичните мерки надвишат разходите по инвестицията за тяхното изпълнение, те могат частично да покрият инвестициите в конструктивните мерки.
- Ако спестяванията от технологични мерки са по-ниски от разходите на инвестицията за тяхното изпълнение, клиентът следва да избере най-доброто финансово решение (средства на ЕСКО компанията, директен банков кредит на клиента, или комбинация от двете).

Пример на ЕСКО ДГР в ЦДГ „Никола Йонков Вапцаров“, с. Поповица, Община Садово

Енерго спестяващи мерки:

1. Топлинна изолация на външни стени;
2. Подмяна на дограма;
3. Топлоизолиране на покрив;
4. Проектиране, доставка и монтаж на котел, работещ на дървесна биомаса;
5. Слънчеви колектори за БГВ.

Стойност на проекта: 258 592 лв

Стойност на кредита: 193 944 лв.

Срок на откупуване: 6,7 години

Резултати от проекта - прогнозно спестяване:

- Енергия от нафта 178 568 квтч/год.
- Електроенергия за отопление 24 999 квтч/год.
- Дървесна биомаса - 69 336 квтч/год.
- Слънчева енергия за БГВ - 6 720 квтч/год.
- Емисии парникови газове 126 тона CO₂екв./год.

Пример на ЕСКО в УМБАЛ „Свети Георги” ЕАД, гр. Пловдив

Енергоспестяващи мерки в студентски общежития № 9, 26, 38 и 40:

1. Топлинно изолиране на външни стени;
2. Подмяна на дограма;
3. Топлинна изолация на покрив;
4. Топлинна изолация на под;
5. Подобряване ефективността на отоплителната инсталация, автоматизация и др.

Стойност на проекта: 3 189 100 лв.

Финансиране от търговска банка: 1 685 000 лв.

Стойност на гаранцията от ФЕЕВИ: 800 000 лв.

Срок на откупуване: 5,4 години

Резултати от проекта - прогнозно спестяване:

- Електрическа енергия 422 362 квтч/год.
- Топлинна енергия от ПГ 5 666 070 квтч/год.
- Емисии парникови газове 2 538 т. CO₂екв/год.

Предимства на ДГР относно разходването на публични средства

- ❑ В условията на финансов недостиг в държавния бюджет и бюджета на общините, се привличат средства от частния сектор за финансиране.
- ❑ Съществен дял от средствата за разплащане е за сметка на гарантираната икономия.
- ❑ Частният сектор може да осигури необходими финансови средства, като мобилизира свободния си финансов ресурс или договаря кредит с банките, като поема отговорностите върху себе си.
- ❑ При подкрепа на ДГР от държавата, могат да се привлекат средства от българския бизнес и от европейски ЕСКО фирми и финансови структури, познаващи модела като добра практика в Западна Европа и САЩ.
- ❑ Гарантира се постигане на целите при публично инвестиране, тъй като се плаща само за завършен проект и то е в пряка зависимост от резултата.
- ❑ Пресичат се корупционните практики за усвояване на държавни и общински средства, без да е постигнато необходимото качество и характеристики на обектите.

Предимствата на ДГР по отношение на държавата и обществото

- Чрез ДГР Държавата стимулира бизнеса без пряко да инвестира финансови средства.
- Чрез модела на ДГР Държавата ще подпомогне банковия сектор, като индиректно активизира финансовите пазари.
- Инвестирайки чрез модела на ДГР в енергийната ефективност, се подпомага икономиката в дългосрочен стратегически план.
- Изпълняване на ЕС изискванията относно енергийната ефективност и вредните емисии.

Предимствата на ДГР по отношение на държавата и обществото

- Чрез ДГР Държавата стимулира бизнеса без пряко да инвестира финансови средства.
- Чрез модела на ДГР Държавата ще подпомогне банковия сектор, като индиректно активизира финансовите пазари.
- Инвестирайки чрез модела на ДГР в енергийната ефективност, се подпомага икономиката в дългосрочен стратегически план.
- Изпълняване на ЕС изискванията относно енергийната ефективност и вредните емисии.

BALKAN INSTITUTE FOR
LABOUR AND SOCIAL
POLICY

М-во на енергетиката

ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ
И ВЪЗОбНОВЯЕМА ЕНЕРГИЯ

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Литературни източници:

- Закон за енергийната ефективност
- Наредба РД-16-347
- Директива 2012/27/ЕС
- Проект EESI2020 (Европейска инициатива за енергийни услуги за постигане целите на ЕС'2020)
- Проект Transparensence (www.transparensence.eu)
- Лекционен материал на Ангел Николаев (angel@bsrec.bg)
- <http://iet.jrc.ec.europa.eu/energyefficiency/european-energy-service-companies/energy-performance-contracting>
- Информация и презентации на АУЕР, ФЕЕВИ, МЕ, МРРБ и други.

Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Програма BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия” по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от “Балкански институт по труда и социалната политика” и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, страните – донори и Програмния Оператор на BG04 „Енергийна ефективност и възобновяема енергия”.